

ŠTÁTNA ŠKOLSKÁ INŠPEKCIA

úsek inšpekčnej činnosti

Staré grunty 52, 841 04 Bratislava 4

Správa

o kontrole realizácie externej časti a písomnej formy internej časti maturitnej skúšky na gymnáziu a v strednej odbornej škole v SR v školskom roku 2008/2009

Cieľom bolo zistiť stav realizácie externej časti a písomnej formy internej časti maturitnej skúšky na gymnáziu (G) a v strednej odbornej škole (SOŠ). Školskí inšpektori vykonali inšpekcie v **110** školách, z toho v **45** G a v **65** SOŠ. Z celkového počtu škôl bolo 12 cirkevných, 10 súkromných, 11 škôl bolo s vyučovacím jazykom národností. V jednotlivých školských inšpekčných centrách (ŠIC) sa inšpekcie uskutočnili nasledovne: v ŠIC Bratislava – 9, v ŠIC Trnava – 10, v ŠIC Trenčín – 12, v ŠIC Nitra – 24, v ŠIC Žilina – 10, v ŠIC Banská Bystrica – 22, v ŠIC Prešov – 8, v ŠIC Košice – 15.

Pripravenosť školy na externú časť a písomnú formu internej časti maturitnej skúšky

Externá časť (EČ) a písomná forma internej časti maturitnej skúšky (PFIČ MS) sa kontrolovala v predmetoch: slovenský jazyk a literatúra (SJL), slovenský jazyk a slovenská literatúra (SJS), maďarský jazyk a literatúra (MJL), anglický jazyk (AJ), francúzsky jazyk (FJ), nemecký jazyk (NJ), ruský jazyk (RJ), španielsky jazyk (ŠJ), EČ MS v predmete matematika (MA). Počty žiakov podľa predmetov na G a v SOŠ, z nich počet žiakov so zdravotným znevýhodnením (ZZ) sú uvedené v tabuľke.

Predmety		SJL	SJS	MJL	AJ	FJ	NJ	RJ	ŠJ	MA	Počet žiakov spolu	Z toho žiaci so ZZ
Druh školy	Počet škôl	Počet žiakov										
G	45	1 254	0	176	1 036	15	163	0	20	471	3 135	7
SOŠ	65	2 138	25	125	1 076	0	649	38	10	528	4 589	42
Spolu	110	3 392	25	301	2 112	15	812	38	30	999	7 724	49

Riaditelia škôl poverili funkciou školských koordinátorov (ŠK) prevažne svojich zástupcov alebo učiteľov so skúsenosťami s koordinovaním MS, v 9-tich školách vykonávali funkciu školského koordinátora po prvýkrát. Na Gymnázium F. G. Lorcu, Hronská 3 v Bratislave, zástupkyňa riaditeľky školy koordinovala zároveň priebeh MS z ANJ on-line. ŠK rozdelili žiakov do skupín s maximálnym počtom 18, výnimočne 19 žiakov (Trnavský kraj), vypracovali pre každú skupinu žiakov 2 zoznamy. Pri spájaní žiakov z rôznych škôl boli pokyny NÚCEM dodržané. Materiály 1. zásielky boli školám doručené kuriérskou službou.

Školskí koordinátori zabezpečili určenie administrátorov, zapisovateľov tém, resp. zadaní PFIČ z vyučovacích a cudzích jazykov, pomocných hodnotiteľov a pomocného dozoru. V Nitrianskom kraji v 1 SOŠ pre PFIČ z MJL nebola určená zapisovateľka s príslušnou aprobáciou, na 1 G počet pomocných hodnotiteľov nezodpovedal počtu skupín, v 1 SOŠ boli v skupine 2 žiaci, vzhľadom na ich počet pomocní hodnotitelia neboli určení. V Trnavskom kraji v 1 škole (SOŠ poľnohospodárstva a služieb na vidieku, Zavorská 9, Trnava) neboli dodržané pokyny, nakoľko učiteľia sa vo funkcii administrátorov v každej učebni striedali. Pomocný dozor nebol v súlade s pokynmi zabezpečený v 1 škole (Súkromná obchodná akadémia s vyučovacím jazykom maďarským, Mostová 53), niektorí učiteľia vykonávajúci pomocný dozor na chodbách mali odbornú spôsobilosť na vyučovanie predmetov NJ a AJ, ktoré boli v ten deň testované. Deň pred administráciou pripravili ŠK všetky potrebné

materiály. Výberom a prípravou vhodných učební vytvorili optimálne podmienky na realizáciu EČ a PFIČ MS. K plneniu úloh v prípravnej fáze pristupovali zodpovedne, postupovali podľa centrálnych pokynov vypracovaných NÚCEM, s výnimkou škôl, v ktorých pokyny nedodržali. Včas zabezpečili dostatočnú informovanosť žiakov, učiteľov i rodičov o organizácii a priebehu MATURITY 2009.

V 28 školách (6 G, 22 SOŠ) sa testovania zúčastnili žiaci so zdravotným znevýhodnením, pre ktorých boli podmienky na vykonanie MS upravené v súlade s právnymi predpismi a pokynmi.

Predseda predmetových maturitných komisií (PMK) vymenovali KŠÚ v stanovenom termíne, len pri zmene predsedníčky PMK anglického jazyka v 1 škole (Súkromné gymnázium Mercury, Zadunajská 27, Bratislava) bol menovací dekrét zo dňa 02. 03. 2009, na 1 SOŠ v Nitrianskom kraji bol dňa 10. 03. 2009 z dôvodu práceneschopnosti pôvodne vymenovaného predsedu školskej maturitnej komisie (ŠMK) určený nový predseda. KŠÚ v Košiciach vymenoval v 2 prípadoch do funkcie predsedu PMK pedagogického zamestnanca súčasne na 2 školy. MŠ SR vymenovalo 3 predsedov ŠMK pre triedy s bilingválnym vzdelávaním, ktoré vznikli na základe medzinárodnej dohody.

Priebeh a organizácia externej časti maturitnej skúšky

EČ MS z vyučovacích jazykov kontrolovali školskí inšpektori v 49 školách, z cudzích jazykov v 36 školách, z matematiky v 25 školách.

Druhú zásielku prevzali riaditelia škôl na určených distribučných miestach KŠÚ. Zásielky boli kompletne. Na distribučnom mieste v Trenčianskom kraji sa nenachádzala pre 1 SOŠ zásielka s cudzími jazykmi. Zamestnanci KŠÚ vytvorili náhradnú zásielku z rezervy, obálka s kľúčmi správnych odpovedí na školu doručená nebola. Pred administráciou testov z vyučovacích jazykov, cudzích jazykov a matematiky ŠK zhromaždili administrátorov a učiteľov vykonávajúcich pomocný dozor, predsedovia PMK prideliťi náhodným výberom administrátorov k jednotlivým skupinám, ich mená boli napísané na zoznamy žiakov jednotlivých skupín. V 4 školách pokyny pridelenia administrátorov neboli dodržané. V 2 SOŠ (Žilinský, Prešovský kraj) prideliťi administrátorov k jednotlivým skupinám ŠK, v 1 SOŠ (Súkromná obchodná akadémia s vyučovacím jazykom maďarským, Mostová 53) boli administrátori určení v predchádzajúci deň, na 1 G v Košickom kraji predsedníčka PMK slovenského jazyka a literatúry prijala rozdelenie administrátorov do skupín podľa návrhu ŠK.

Predsedia PMK po kontrole obsahu 2. zásielky otvorili neporušené bezpečnostné obálky s testami a kľúčmi správnych odpovedí v stanovenom čase v súlade s pokynmi. Pri prepočítavaní a následnej kontrole testov a ostatných materiálov v 1 škole (Trenčiansky kraj) chýbal pre žiaka so zdravotným znevýhodnením test zo SJL, ktorý ŠK prefotila pod dohľadom predsedu PMK, v 1 škole (Trenčiansky kraj) CD nahrávka z FJ úroveň B2 neobsahovala 3. časť. V 1 SOŠ (Banskobystrický kraj) chýbali testy z AJ pre žiakov so zdravotným znevýhodnením, po telefonickej konzultácii s ŠPÚ boli zaslané elektronickou poštou. ŠK rozdali testy EČ MS a ostatné materiály jednotlivým administrátorom, ktorí skontrolovali ich úplnosť. Administrátori 2 skupín na Gymnáziu F. G. Lorcu, Hronská 3, Bratislava, v ktorých sa konala MS z AJ on-line, prevzali aj manuál na on-line testovanie. Počas administrácie testov boli pokyny dodržané, priebežnú kontrolu vykonávali predsedovia PMK a ŠMK. Na viacerých školách sa realizácie EČ a PFIČ MS predsedovia ŠMK nezúčastnili. V Banskobystrickom kraji neboli prítomní počas realizácie EČ a PFIČ MS 7 predsedovia ŠMK (1 – EČ a PFIČ MS zo SJL, 3 – EČ a PFIČ MS z cudzích jazykov, 3 – EČ z MA). V Nitrianskom kraji neboli v 2 školách prítomní predsedovia ŠMK počas realizácie EČ a PFIČ MS z cudzích jazykov. Samostatnosť práce žiakov bola zabezpečená. Časový limit vypracovania testu nebol dodržaný v 1 zo skupín on-line testovania z AJ z dôvodu poruchy

CD prehrávača počas I. časti testu. Administráciu EČ z AJ v tejto skupine ukončili o 15 minút neskôr. O prerušení a predĺžení času administrácie boli informovaní zamestnanci Školského výpočtového strediska aj NÚCEM. V Trenčianskom kraji v 1 skupine z dôvodu problému s CD nosičom pri zvukovej nahrávke z AJ úroveň B1 bol so súhlasom predsedov PMK a ŠMK adekvátne predĺžený časový limit počúvania nahrávky z náhradného CD. Predĺženie času pre žiakov so zdravotným znevýhodnením bolo v súlade s pokynmi. Po skončení administrácie testov postupovali ŠK v spolupráci s predsedami PMK podľa pokynov (odpoveďové hárky boli prekontrolované, kópie oddelené od originálov, boli zabezpečené proti neregulárnej manipulácii a uložené na bezpečnom mieste), zistené nedostatky boli odstránené. V 1 škole – Obchodná akadémia, Nevädzová 3, Bratislava, v ktorej sa testovania zúčastnili žiaci z 5 škôl, boli kópie OH roztriedené aj podľa škôl. V 5 školách (1 škola – Žilinský, Trnavský, Prešovský kraj; 2 školy – Košický kraj) z dôvodu ospravedlnenej absencie zastúpili predsedov PMK a ŠMK vo funkciách riaditeľa škôl.

Priebeh administrovania písomnej formy internej časti maturitnej skúšky z vyučovacích a cudzích jazykov

Témy PFIČ MS z vyučovacích jazykov, ktoré boli v deň konania zverejnené prostredníctvom Slovenského rozhlasu, zapísali určení zapisovatelia. Na správnosť ich prepisu dohliadali predsedovia PMK, s výnimkou 1 školy v Nitrianskom kraji, kde si túto povinnosť predsedníčka PMK slovenského jazyka a literatúry nespĺnila. Témy boli následne vytlačené z internetovej stránky NÚCEM alebo ŠPÚ v prevažnej väčšine škôl pre každého žiaka a administrátora. Po zverejnení zadání PFIČ MS z cudzích jazykov na internete ŠK zabezpečili ich nakopírovanie pre všetkých žiakov. Počas zverejnenia tém a zadání PFIČ boli žiaci v triedach pod dohľadom pomocného dozoru. Predsedovia PMK, predsedovia ŠMK, ŠK priebežne kontrolovali prácu administrátorov a samostatnosť práce žiakov. V 1 škole v Trnavskom kraji (Súkromná obchodná akadémia, Mostová 53) administrácia PFIČ MS z AJ a NJ nebola vykonaná v súlade s pokynmi, nakoľko administrátori uviedli žiakom aj preklad zadání. V 1 škole (SOŠ poľnohospodárstva a služieb na vidieku, Zavarská 9, Trnava) počas administrovania PFIČ MS z NJ boli v 1 skupine zistené rušivé momenty, pretože administrátorka nezvládla dozor nad žiakmi. Po dôraznom upozornení predsedníčkou PMK žiaci pracovali samostatne, bez ďalších rušivých vplyvov. Časový limit na vypracovanie bol dodržaný. V 1 škole (Obchodná akadémia, Kukučínova 2, Trnava) mala žiačka so zdravotným znevýhodnením na vypracovanie tejto časti MS predĺžený čas o 100 %. Testovanie žiačky trvalo až do 18:45 hod., čo sa zjavne prejavilo na jej fyzickej vyčerpanosti. ŠK po prevzatí žiackych prác od administrátorov prekontrolovali pod dohľadom predsedov PMK správnosť vyplnených údajov, vložili ich do papierových obalov a odovzdali riaditeľom škôl, ktorí ich uložili na chránené miesto. Postup práce vedení škôl, ŠK a predsedov PMK bol počas a po ukončení administrovania PFIČ MS z vyučovacích a cudzích jazykov v súlade s centrálnymi pokynmi.

Zabezpečenie hodnotenia úloh s krátkou odpoveďou externej časti maturitnej skúšky z vyučovacích a cudzích jazykov

Hodnotenie úloh s krátkou odpoveďou (ÚKO) z vyučovacích a cudzích jazykov sa realizovalo vo vyhradených miestnostiach podľa stanoveného časového harmonogramu. Predsedovia PMK prevzali zapečatenú obálku s originálmi OH s piktogramom „pero“, Pokyny na hodnotenie ÚKO, Kľúč správnych odpovedí a zoznam pomocných hodnotiteľov. Pre pomocných hodnotiteľov zabezpečili rozmnoženie materiálov potrebných k hodnoteniu, vykonali (okrem 1 školy v Nitrianskom kraji) ich zaškolenie. V súkromnom gymnáziu v Bratislave boli zaškolení zahraniční lektori. V Nitrianskom kraji na 1 G po otvorení Kľúča

správných odpovedí zistili, že chýba kľúč k testu z AJ úroveň B2, ktorý škola zabezpečila zo susednej školy a z predmetu španielsky jazyk úroveň B2, ktorý bol po telefonickom rozhovore so zamestnancami NÚCEM zaslaný elektronickou poštou. V 1 SOŠ v Trenčianskom kraji začalo hodnotenie ÚKO z cudzích jazykov s hodinovým oneskorením, pretože do 14:00 hodiny neboli na školu doručené kľúče správnych odpovedí. Po telefonickú urgenciu riaditeľky školy boli dodatočne zaslané faxom. Hodnotenie ÚKO sa uskutočnilo pod odborným dohľadom predsedov PMK, ktorí konzultovali sporné riešenia a nejasnosti v hodnotení s poverenými zamestnancami NÚCEM. Pomocní hodnotitelia si po oprave vzájomne vymenili OH a prekontrolovali ich tak, aby bol každý OH posudzovaný dvomi pomocnými hodnotiteľmi. V sledovaných školách predsedovia PMK skontrolovali správnosť a úplnosť opráv všetkých OH. Činnosť predsedov PMK (okrem 1 školy v Nitrianskom kraji) bola pri oprave ÚKO v súlade s pokynmi.

Záver

V kontrolovaných školách bola EČ a PFIČ MS pripravená v súlade s právnymi predpismi a pokynmi NÚCEM. Školskí koordinátori si plnili povinnosti vyplývajúce z Pokynov pre školských koordinátorov. Priebeh EČ a PFIČ MS bol v súlade s časovým harmonogramom. Žiakom so zdravotným znevýhodnením bol čas predĺžený podľa druhu postihnutia a stupňa obmedzenia. Pomocní hodnotitelia ÚKO pri opravách spolupracovali s predsedami PMK. Predsedovia PMK postupovali vo všetkých fázach realizácie MS v zmysle pokynov. Nedostatky, ktoré sa vyskytli, nespôsobili narušenie realizácie EČ a PFIČ MS. Riaditelia kontrolovaných škôl, školskí koordinátori, administrátori, predsedovia PMK a pomocný dozor zabezpečili nerušený priebeh Maturity 2009. Štátna školská inšpekcia riešila v ojedinelých prípadoch sťažnosti žiakov, ktoré poukazovali na nejednotný postup pri oprave odpovedových hárkov.

Odporúčania pre NÚCEM

- zosúladiť jednotlivé druhy pokynov (pre ŠK, administrátorov, predsedov ŠMK a PMK) tak, aby boli kompatibilné a nebol možný ich rôzny výklad;
- zmeniť v harmonograme činností v pokynoch pre ŠK čas určenia jeho povinnosti vyzbierať nepoužité testy EČ MS a OH z cudzích jazykov (9:50 – 10:00 hod.), pretože práve v tom čase žiaci počúvajú zvukovú nahrávku EČ MS;
- zvážiť možnosť nahrávania telefonických rozhovorov pri poskytovaní usmernenia k opravám OH poverenými zamestnancami (zamedzenie anonymity zamestnancov a poskytovania rozdielnych usmernení, čím vzniká z dôvodu nejednotnosti problém pri hodnotení).

Odporúčania pre MŠ SR

- zvážiť zaradenie PFIČ MS pred EČ MS z hľadiska zabezpečenia optimálnych psychohygienických podmienok pre žiakov;
- upraviť v § 76 ods. 1 zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov dozor pri vykonávaní EČ MS, ktorý má v zmysle zákona vykonávať pedagogický zamestnanec, ktorý nie je zamestnancom školy (v praxi sa táto skutočnosť nedodržiava).